

Básnické vyjadřovací prostředky

1) Pojmenování přímá:

1) Pojmenovani prima:
básnický přívlastek rozvíjí pods. jm. v celém díle stejný

- **Epiteton** - **konstans** = ustálený (širé pole)
- **ornans** ^{neopoukaje se} = zdobný (ružový večer, večerní břeh)

- *přirovnání (bílá jako sníh)*

musi' obseharat ↗

- **pleonasmus** = užití nadbytečných slov (^{modrý} *modravý* ^{poslední} *blankyt*, ^{kanalíně} *poslední derníera*, *magické kouzlo*)

- kontrast (život \times smrt, světlo \times tma) celé scény, odstavce kontrastní

2) Pojmenování nepřímá – obrazná = TROPY

- metafora** = obrazné vyjádření na základě vnější podobnosti vnímané **smysly** (bledá tvář lůný, ^{měsíček} perly rosy, ^{chlad} stříbrný vítr)

prenesení významu

na zohľadň vedomostí!

- **metonymie** = obrazné vyjádření na základě vnitřní podobnosti (*sníst celý talíř*, *číst Nerudu*)

bayles much more septat

- **personifikace** = zosobnění (*o lásce šeptal tichý mech,*)

huh?

- **oxymóron** = spojení nespojitelného (*zbořené harfy tón, umřelé hvězdy svit, svítání na západě*)

✚ **synekdocha** = přenos významu mezi částí a celkem (*stůj, noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš*)

✚ **synestezie** = záměna různých smyslů při pojmenovávání určitého jevu (*černé ticho, pálivá řeč*)

✚ **perifráze** = vyjádření opisem (~~*kdo v zlaté struny zahrát zná, až bude růst nade mnou tráva*~~)

✚ **hyperbola** = nadsázka

✚ **eufemismus** – zjemnění významu (*odešel na věky*)

dysfemismus – zhrubnutí výrazu (*zchromlé pařáty panovníků*)

3) **Figury:**

❖ **epizeuxis** – opakující se slova v jednom verši (*jak v objetí by níž a níž*)

❖ **anafora** – opakující se slova na začátku veršů (*Čí vinu příští pomstí den? /Čí vinou kletbu nesu?*)

- ❖ *epifora* – opakující se slova na konci veršů

- ❖ *epanastrofa* – opakující se slova na konci jednoho a na začátku druhého verše (*ó moře, čím je ti mé hoře, / mé hoře za vlastní a přáteli*)

- ❖ *aliterace* – opakování stejné hlásky nebo skupiny hlásek v začátku po sobě jdoucích slov (*Nade mnou kolo – kůl – kostlivec – lebka bledá* K. H. Mácha).

- ❖ *gradace* = stupňování (*temná noc, temnější mně nastává*)

4) Řečnické figury:

- ❖ *apostrofa* = oslovení věci nebo nepřítomné osoby (*Hynku! Viléme! Jarmilo! Kde je, smrti, tvé vítězství?*)

- ❖ *řečnická otázka* *nečeká se na ni odpověď*

- ❖ *inverze* = změna slovosledu *časté u básníků, aby se to výslovně*

- ❖ *elipsa* (výpustka) *vypnehní slova nebo části verše.*

5) **Zvukové prostředky:**

- **zvukosled** = pravidelné opakování stejných hlásek ve verši (*bílých skví se šatů stín*)
- **zvukomalba** = napodobení zvuku slovy (*nocí řinčí řetězů hřmot*)